

A Magyar Köztársaság nevében!

A Pécsi Ítéltábla dr. Balaskó László pártfogó ügyvéd (pártfogó ügyvéd címe) által képviselt **I.rendű felperes neve** (I. rendű felperes címe) felperesnek - az OITH Módszertani és Jogi Képviselési Főosztálya (ügyint.: dr. Poronyi Györgyi, a Hivatalba beosztott bírósági írásművezető) által képviselt **I.rendű alperes neve** (I. rendű alperes címe) I. r., a Kaposvári 7. sz. Ügyvédi Iroda (ügyint.: dr. Fekete László ügyvéd) által képviselt **II. rendű alperes neve** (II. rendű alperes címe) II. r. és a Pénzügyminisztérium Jogi és Igazgatási Főosztálya (ügyint.: dr. Kontra Judit jogtanácsos) által képviselt **III.rendű alperes neve** (III. rendű alperes címe) III. r. alperes ellen kártérítés iránt a Baranya Megyei Bíróság előtt 11.P.20.070/2007. ügyszám alatt folyamatban volt perében 2008. január 14-én 47. sorszámmal kelt ítélet ellen a felperes részéről 53. sorszámmal benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét *helybenhagyja*.

Kötelezi a felperest arra, hogy 15 (tizenöt) nap alatt fizessen meg az I. r. alperesnek 10.000,- (tízezer) forint, a II. r. alperesnek 15.000,- (tizenötezer) forint, míg a III. r. alperesnek 22.500,- (huszonkettőezer-ötszáz) forint másodfokú részperköltséget.

A felperesi képviselő pártfogó ügyvédi díját 9.000,- (kilencezer) forintban állapítja meg. Megkeresi az Ítéltábla Gazdasági Hivatalát, hogy ezt az összeget - számla ellenében - a pártfogó ügyvédnek fizesse ki.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, és a felperest perköltség megfizetésére kötelezte az alperesek javára.

Ítéletének indokolásában rámutatott arra, hogy az I. r. alperes esetében a bírói jogkörben okozott kár feltételei nincsenek meg. A felperes ellen folytatott büntetőeljárások anyagi jogi és eljárási jogi jogszerűsége ugyanis nem tehető vitássá, tekintettel arra, hogy a büntetőügyekben eljáró bíróságok - jogorvoslati bíróságok - az ügyében kelt határozatok jogszerűségét állapították meg. Ebből következően az I. r. alperes magatartása nem tekinthető jogellenesnek. Az elsőfokú bíróság ezen túlmenően megállapította, hogy az I. r. alperes által meghozott határozatok és a felperesnek a szabadságelvonásból esetlegesen eredő kára között nem állapítható meg az okozati összefüggés, mivel a felperes többször módosított kereseti kérelmében sem jelölte meg azokat a határozatokat, amelyek alaptalan volta folytán őt kár érte. Ennek következtében az elsőfokú bíróság a keresetet mint az I. r. alperessel szemben alaptalant elutasította.

Hasonló következtetésre jutott az elsőfokú bíróság a II. r. alperes tekintetében is. A felperesnek ugyanis nem sikerült bizonyítania, hogy a rendőrhatalósági felügyelet végrehajtása során a II. r. alperes alkalmazottai vele szemben törvénytelenül jártak volna el. Ennek folytán a II. r. alperes vonatkozásában sem nyert bizonyítást a magatartás jogellenessége, emiatt pedig a bíróság a kártérítési felelősség további feltételeit nem vizsgálta, és a keresetet, mint a II. r. alperessel szemben alaptalant elutasította.

A keresetnek a III. r. alperessel szembeni alaptalansága, illetőleg ennek folytán a kereset elutasítása az elsőfokú bíróság indokolása szerint arra vezethető vissza, hogy a felperes nem tett eleget bizonyítási kötelezettségének, és nem jelölte meg pontosan, hogy a III. r. alperes mely magatartásával összefüggésben érte őt kár. Az elsőfokú bíróság - a kérelem hiányosságai miatt - csupán következtetni tudott a kereseti kérelem indokára. Eszerint a felperes a III. r. alperes felelősségét az állami felelősség körében amiatt kérte megállapítani, hogy a III. r. alperes az I. és II. r. alperesek fenntartója, továbbá azoknak a jogszabályoknak a megalkotója, amelyek alapján, illetve amelyek végrehajtása érdekében a felperessel szemben az I. és II. r. alperesek eljárak.

Ezen túlmenően megállapította az elsőfokú bíróság, hogy a felperes követelése mindhárom alperes tekintetében elévült, ezért az bírói úton nem érvényesíthető. Habár a felperes nem jelölte meg, mely határozatai folytán károsította őt az I. r. alperes, az időrendben utolsóként hivatkozott elítélését kivéve valamennyi elítélése óta eltelt az ötéves elévülési idő. A II. r. alperes tekintetében ugyanez állapítható meg, mivel a felperes maga hivatkozott arra, hogy a kára akkor következett be, amikor az 1990-ben lezárult rendőrhatalósági felügyelet keretében állítólagosan bekövetkezett zaklatások miatt, azt közvetlenül követően őt a családja elhagyta. A kereseti kérelem hiányai folytán az elévülés a III. r. alperessel szembeni követelés tekintetében - a kérelem feltehető jogalapjára figyelemmel - az előzőkkel egyező okból kifolyólag állapítható meg az ítélet indokolása szerint.

Az ítélet ellen a felperes fellebbezett, amelyben az elsőfokú bíróság ítéletének a kereseti kérelem szerinti megváltoztatását, valamint az alperesek perköltségben történő marasztalását kérte a másodfokú bíróságtól. A fellebbezés indokaként a

felperes jórészt a kereseti kérelemben felhozott indokait ismételte meg. Ezen kívül utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság tévesen jelölte meg a rendőrhatalósági felügyeletre vonatkozó jogszabályokat. Hivatkozott arra, hogy a tényállást az elsőfokú bíróság hiányosan állapította meg, mivel nem vette kellő súllyal figyelembe a felperes testvéreinek tanúvallomásában elhangzottakat. A fellebbezésben a felperes bizonyítási indítványt is előterjesztett arra vonatkozólag, hogy az elsőfokú eljárásban tévedés miatt nem a megfelelő személyt kérte tanúként kihallgatni, ezért az ezúttal feltehetőleg pontosan megjelölt tanút, és két további tanút kért idézni és kihallgatni, továbbá őket egymással szembesíteni. Az egészségi állapotára vonatkozó iratok beszerzését is indítványozta az őt kezelt megyei kórháztól.

A fellebbezéssel szemben mindhárom alperes előterjesztett fellebbezési ellenkérelmet, amelyben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérték a másodfokú bíróságtól.

Az I. r. alperes fellebbezésében arra hivatkozott, hogy a rendőrhatalósági felügyelettel összefüggő téves jogszabályi hivatkozásokat egyrészt nyilvánvaló elírási hiba eredményezte, másrészt e hivatkozások helyes vagy helytelen volta teljesen súlytalan, hiszen a felperes követelése elévült. A II. r. alperes az ítélet helybenhagyását annak helyes indokainál fogva kérte. A III. r. alperes pedig arra hivatkozott ellenkérelmében, hogy a követelése elévült voltát maga a felperes sem vitatta.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság által nagyrészt helyesen megállapított tényállásban rögzítettek a másodfokú bíróság az alábbiak szerint pontosítja.

Az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy a kereseti követelés összege 5.000.000,- forint, az ugyanis valójában 12.000.000,- forint, mivel a felperes 41. sorszámú beadványában a követelés összegét felemelte.

A rendőrhatalósági felügyelet intézményére 1984 és 1990 között két BM rendelet vonatkozott: a rendőrhatalósági kényszerintézkedésekről szóló 4/1976. (VII. 24.) BM sz. rendelet, valamint az előbbi hatályon kívül helyező, a rendőrhatalósági kényszerintézkedésekről szóló 4/1985. (VII. 20.) BM rendelet. Az 1976. évi rendelet 12. §-a a kitiltásról és a rendőrhatalósági felügyelet alá helyezésről szóló 1/1957. (III. 19.) BM sz. rendeletet hatályon kívül helyezte, ezért az elsőfokú bíróság tévesen hivatkozott ítéletében az 1957. évi rendeletre. Az 1976. évi rendelet 1. §-ának (1) bekezdése szerint rendőrhatalósági kényszerintézkedésként rendőrhatalósági felügyeletet a budapesti és megyei rendőr-főkapitányság, illetőleg a járási, a városi és járási, valamint a városi, kerületi rendőrkapitányság vezetője alkalmazhat. Az 1985. évi rendelet 1. §-a (1) bekezdésének a) pontja szerint az érintett személy lakóhelye vagy tartózkodási helye szerint illetékes rendőrkapitányság vezetője alkalmazhat rendőrhatalósági kényszerintézkedés keretében rendőrhatalósági felügyeletet.

Mindezek alapján nyilvánvalóan téves az elsőfokú bíróságnak az a tényállási megállapítása, hogy a felperest 1984-től a K. Városi Bíróság helyezte rendőrhatósági felügyelet alá, mivel erre az eljárásra - a fentiek szerint - nem a bíróság rendelkezett hatáskörrel. Az iratok időközi selejtezésére tekintettel tehát annyi állapítható meg, hogy a rendőrhatósági felügyeletet valamely, az S. Megyei Rendőr-főkapitányság alá tartozó, az ügyre illetékes rendőrkapitányság, vagy pedig maga a megyei rendőrkapitányság rendelte el.

Ezeken túl az elsőfokú bíróság a tényállást a rendelkezésre álló adatok alapján helyesen állapította meg. A másodfokú bíróság ugyanakkor rámutat, hogy a kereseti kérelemnek a hiánypótlási felhívások ellenére is hiányos volta az eljárás során felvett bizonyítás teljes eredménytelenségét vonta maga után mind az alperesi magatartások esetleges jogellenessége, mind a károk bekövetkezésének időpontja, illetőleg mértéke vonatkozásában.

A felperesi követelések elévült volta nyomán az elsőfokú bíróság a jogszabályokat helyesen hívta fel, azokat a másodfokú bíróság nem tartja szükségesnek megismételni. Azonban az ide vonatkozó jogi indokok felülbírálata körében vizsgálnia kellett a másodfokú bíróságnak az alábbiakat is. A rendelkezésre álló adatok alapján - figyelemmel a hiánypótlási felhívások ellenére is hiányos kereseti kérelemre - az alperesekkel szembeni követelések elévülése tekintetében, szemben az elsőfokú bíróság által megállapítottakkal, csupán a következők állapíthatók meg.

A keresetet a felperes 2007. január 16-án terjesztette elő. A kár bekövetkezésének időpontját nem jelölte meg. Ezekből következően az I. r. alperes tekintetében a kár bekövetkezésének legkorábbi napjaként a vele szemben büntetést kiszabott ítéletek jogerőre emelkedésének napja vehető figyelembe a kár bekövetkezésének és így esedékességének napjaként, az elévülési idő kezdő napjának megállapítása körében. Ezért - tekintettel az ötéves elévülési időre - a 2002. január 16. napját megelőzően jogerőre emelkedett ítéletek által kiszabott büntetésekből esetlegesen fakadó káraival kapcsolatos megtérítési igényei tekinthetők elévültnek. A fentiekből következően a felperesnek az utolsó, a Pécsi Ítéltábla ítéletével 2004. május 20-án jogerőre emelkedett elítélésével kapcsolatos kártérítési igénye azonban még nem évült el. Mivel a felperes ezen üggyel kapcsolatosan sem jelölt meg egyetlen jogellenes mozzanatot vagy körülményt sem, ezért ezt úgy kell tekinteni, hogy magát a jogerős ítélet tartalmát sérelmezi.

Az elítélésre perrendszerűen lefolytatott jogerős eljárás alapján került sor. A bíróságok első és másodfokon eljárva elutasították a felperes perújítási kérelmét, majd ugyanerre a sorsra jutott a Legfelsőbb Bíróság előtt a felülvizsgálati kérelme. A bírósági szervezetről szóló 1997. évi LXVI. törvény 7.§-ből következően ez a döntés a felperesre - és minden más szervezetre, ide értve a bíróságokat is - véglegesen irányadó és jogellenesnek nem minősíthető. Ebből következően pedig - amint azt már a megyei bíróság is helyesen kifejtette - jogerős kártérítési követelés alapját nem képezheti. (BH.1993.32.)

Ugyanezek érvényesek a III. r. alperessel szemben érvényesíteni kívánt követelés elévült volta is. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság indokait a III. r. alperes

követelésének elévülése tekintetében helyesnek tartja, azok megismétlése ezért szükségtelen. A másodfokú bíróság azonban a jogalkotással okozott kárral összefüggésben arra mutat rá, hogy a jelenlegi bírói gyakorlat szerint a jogalkotót a jogalkotással összefüggésben fogalmilag nem terhelheti polgári jogi kárfelelősség. A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága PK 42. számú állásfoglalása és az irányadó bírói gyakorlat (BH.1997.276; BH.1994.312; BH.1998.334) szerint ugyanis „a Polgári Törvénykönyv egyedi aktusok esetén ad csupán lehetőséget a kártérítésre, normatív aktusoknál ez fel sem merülhet, még akkor sem, ha normatív köntös kerül az egyedi határozatra” (94/B/2000. AB határozat).

A II. r. alperessel szembeni követelés elévülése pedig - a rendelkezésre álló adatok alapján - az 1995. év folyamán következett be, amikor a rendőrhatalmának felügyelet megszüntetését követően családi-munkahelyi viszonyai megromlását, és így a kár bekövetkezését követően az öt év eltelt.

Tekintettel arra, hogy az elsőfokú bíróság által helyesen felhívott jogszabályok szerint az elévült követelés bírósági úton nem érvényesíthető, a másodfokú bíróság álláspontja szerint a kárfelelősségnek a károk bekövetkezésének időpontján kívüli vizsgálata szükségtelen volt, noha e körben is érdemükben helyes megállapításokat tett a rendelkezésre álló adatok alapján az elsőfokú bíróság.

A másodfokú bíróság 13. sorszámú, tárgyaláson kelt végzésével a felperes bizonyítási indítványát a Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 235. §-ának (1) bekezdésében foglaltak alapján elutasította. Eszerint ugyanis a fellebbezésben új tény állítására, illetve új bizonyíték előadására akkor kerülhet sor, ha az új tény vagy az új bizonyíték az első fokú határozat meghozatalát követően jutott a fellebbező fél tudomására, feltéve, hogy az - elbírálása esetén - reá kedvezőbb határozatot eredményezett volna. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a már az elsőfokú bíróság által is kihallgatott tanúk ismételt kihallgatása szükségtelen és a fenti jogszabályba ütközne. A harmadikként megjelölt, új tanú kihallgatása is szükségtelen és egyszersmind jogszabályba ütköző volna, mivel az ő vallomása sem eredményezhetne a felperesre nézve kedvezőbb határozatot, tekintettel arra, hogy a követelések elévültek. Ugyanez vonatkozik a beszerezni kért kórházi iratokra is. Ezek alapján a másodfokú bíróság teljes egészében elutasította a felperes bizonyítási indítványát.

Az így pontosított tényállás és jogi indokok mellett az elsőfokú bíróság ítélete érdemét tekintve tehát helyes, ezért azt a másodfokú bíróság a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése teljes egészében alaptalan volt, ezért a pernyertes alperesek ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségét a felperes a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján tartozik megfizetni.

Az ügyvédi munkadíj mértékét a másodfokú bíróság a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja, illetve (5) bekezdése alapján határozta

meg azzal, hogy a III. r. alperes jogi képviselője tekintetében a 2. § (1) bekezdése szerint figyelemmel volt az igényelt 7.500,- forint készkiadásra is.

A felperes személyes költségmentessége folytán a feljegyzett, az Itv. 46. §-ának (1) bekezdése szerinti fellebbezési eljárási illetéket mint meg nem térülő költséget a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

A felperes részére kirendelt pártfogó ügyvéd munkadíját a másodfokú bíróság, figyelembe véve a felkészülés idejét is, 9.000,- forintban - amely az ÁFA-t tartalmazza - állapította meg a 7/2002. (III. 30.) IM rendelet 1. §-ának (3) bekezdése, 5. §-a (1) bekezdésének a) pontja és (2) bekezdése alapján. A pártfogó ügyvéd munkadíját a Pp. 84. §-a (1) bekezdésének b) pontjában, valamint a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény 11/A. §-ának (2) bekezdésében foglaltak alapján az állam viseli.

Pécs, 2008. szeptember 16.

Dr. Juhász László s.k. a tanács elnöke, Dr. Fekete Bálint s.k. előadó, Dr. Kovács Ildikó s.k. bíró